

ТЕХНОЛОГИК ТАРАҚҚИЙОТ ВА АН'АНАВИЙ ОИЛАВИЙ ҚАДРИЯТЛАР

Usmonov Sardorbek Maxmudjon o'g'li

Andijon davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada texnologik taraqqiyotning an'anaviy oilaviy qadriyatlarga ta'siri o'rganiladi. Zamonaviy texnologiyalar inson hayotining barcha jabhalariga, jumladan, oilaviy munosabatlarga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Maqolada texnologiyalarning ijobiy va salbiy jihatlari tahlil qilinib, oilaviy qadriyatlarni saqlab qolish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: texnologik taraqqiyot, an'anaviy qadriyatlar, oilaviy munosabatlar, kommunikatsiya, ta'sir.

Texnologiya zamonaviy jamiyatning ajralmas qismi bo'lib, insonlar hayotining barcha sohalariga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, oilaviy munosabatlar ham bu jarayondan chetda qolmagan. Ilgari oila a'zolari o'zaro ko'proq bevosita muloqot qilgan bo'lsa, hozirda kommunikatsiya asosan virtual maydonga ko'chgan. Bu esa an'anaviy qadriyatlarga qanday ta'sir qilayotgani haqida savollar tug'diradi.

Texnologik taraqqiyot va an'anaviy oilaviy qadriyatlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik va ziddiyat jamiyat rivojlanishining muhim jihatlaridan biridir. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) keng tarqalishi, sun'iy intellekt, avtomatlashtirish va raqamli platformalarning ommalashuvi oilaviy hayotga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqolada texnologik taraqqiyotning oilaviy qadriyatlarga ta'siri, uning ijobiy va salbiy jihatlari hamda kelajakdagi tendensiyalar tahlil qilinadi.

Texnologik Taraqqiyotning Oilaviy Qadriyatlarga Ta'siri

Ijobiy Ta'sirlar

Oson va tezkor muloqot

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi oilaviy a'zolar orasidagi muloqotni osonlashtirdi. Masalan, mobil aloqa vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va messenjerlar orqali masofaviy muloqot qilish imkoniyati ortdi. Bu uzoqda yashovchi oila a'zolari orasidagi bog'liqlikni mustahkamlashga yordam beradi.

Ta'lim va tarbiya imkoniyatlari

Raqamli ta'lim platformalari va elektron resurslar bolalar va o'smirlarning ilmiy rivojlanishiga katta hissa qo'shmoqda. Ota-onalar farzandlari uchun sifatli ta'lim resurslarini osongina topib, ularga samarali tarbiya bera oladi.

Oilaviy iqtisodiy imkoniyatlarning kengayishi

Texnologik taraqqiyot onlayn biznes, frilans ishlari va masofaviy mehnat imkoniyatlarini yaratib, oila byudjetini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, uy sharoitida ishlash imkoniyati oilaviy muhitning mustahkamligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Salbiy Ta'sirlar

Oilaviy muloqotning kamayishi

Garchi texnologiyalar muloqotni osonlashtirgan bo'lsa-da, shu bilan birga oilaviy a'zolar o'rtasidagi an'anaviy yuzma-yuz muloqot kamayib bormoqda. Ko'pchilik vaqtining katta qismini gadjetlar bilan o'tkazayotgani sababli oilaviy iliqlik pasayib, hissiy aloqalar susaymoqda.

An'anaviy qadriyatlarning zaiflashuvi

Globalizatsiya va internet orqali turli madaniyatlarning ta'siri kuchayib, an'anaviy oilaviy qadriyatlarga bosim o'tkazmoqda. Xususan, yoshlar orasida ota-onaga hurmat, oilaviy an'analar va urf-odatlariga sodiqlik susayishi mumkin.

Farzand tarbiyasida qiyinchiliklar

Zamonaviy texnologiyalar bolalar va o'smirlarning ruhiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatsa-da, nazoratsiz foydalanish natijasida salbiy oqibatlar yuzaga kelishi mumkin. Masalan, internetga qaramlik, zo'ravonlik aks etgan kontent va noto'g'ri axborot manbalarining ta'siri oilaviy tarbiya tizimini murakkablashtirmoqda.

Kelajakdagi Tendensiyalar va Chora-Tadbirlar

Oilaviy muloqotni mustahkamlash

Texnologiyalarning rivojlanishiga qaramay, oilaviy an'analarni saqlab qolish uchun birgalikda vaqt o'tkazish, oilaviy yig'ilishlar va an'anaviy tadbirlarni muntazam o'tkazish muhim ahamiyatga ega.

Texnologiyadan maqsadli foydalanish

Ota-onalar farzandlariga internet va gadjetlardan to'g'ri foydalanish qoidalarini o'rgatishi, foydali kontentga yo'naltirishi va zararli axborotlardan himoya qilishi kerak.

An'anaviy va zamonaviy qadriyatlarning uyg'unligi

Jamiyat oldidagi asosiy vazifalardan biri — texnologik taraqqiyot sharoitida an'anaviy oilaviy qadriyatlarni saqlash va mustahkamlashdir. Buning uchun oilaviy tarbiya tizimida madaniy meros va zamonaviy innovatsiyalar uyg'unligiga e'tibor qaratish lozim.

Texnologik taraqqiyot jamiyat va oilaviy qadriyatlarga ikki tomonlama ta'sir ko'rsatmoqda. U axborot almashish va iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirish orqali oilalar farovonligini oshirishi mumkin. Shu bilan birga, noto'g'ri foydalanish natijasida an'anaviy qadriyatlar zaiflashishi ham ehtimoldan holi emas. Shu sababli, oilalar texnologiyalar bilan bog'liq muammolarni oldini olish uchun ongli va muvozanatli yondashuvni tanlashi lozim.

Texnologiyalar oilaviy qadriyatlarga ikki tomonlama ta'sir ko'rsatmoqda. Bir tomondan, u oilalar orasidagi aloqani mustahkamlash, uzoqdagi qarindoshlar bilan bog'lanish imkoniyatini oshirishga xizmat qilmoqda. Ikkinchi tomondan esa, texnologik vositalarning haddan tashqari ko'p ishlatilishi oila a'zolari o'rtasidagi real muloqotni kamaytirishi mumkin. Shu bois, texnologiyalardan oqilona foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Maqolada texnologik taraqqiyotning an'anaviy oilaviy qadriyatlarga ta'siri har xil bo'lishi mumkinligi ta'kidlandi. Oila mustahkamligini saqlab qolish va texnologiyalardan samarali foydalanish uchun quyidagi tavsiyalar beriladi:

- Oila ichida texnologiyalarni me'yorida ishlatish tartib-qoidalarini ishlab chiqish;
- Oila a'zolari o'rtasida real muloqotni oshirish uchun an'anaviy uchrashuv va suhbatlar tashkil etish;
- Bolalar uchun texnologiyalardan foydalanish bo'yicha cheklovlar joriy qilish;
- Oila a'zolarining birgalikdagi faoliyatlarini rag'batlantirish (sport, sayohat, kitob o'qish).

Ushbu tadqiqot texnologiyalarning oilaviy qadriyatlarga ta'sirini yanada chuqurroq o'rganish zaruratini ko'rsatmoqda. Kelgusida ushbu mavzuda batafsil tadqiqotlar o'tkazilishi lozim.

Adabiyotlar.

1. Alavi, K., Ibrahim, F., Mohamad, M. S., Sulaiman, W. S. W., Nen, S., & Sarnon, N. (2013). Tahap pengetahuan agama dalam kandungan banduan parol: ke arah pembentukan akhlak sejahtera. *e-Bangi Journal of Social Science and Humanities*. <http://journalarticle.ukm.my/7916/>
2. Bomar, P. J. (2003). *Promoting Health in Families: Applying Family Research and Theory to Nursing Practice*. Elsevier Health Sciences.
3. Carson, E. M. (2016). *The Millennial Mentality: More than Memes, Cats, & Mishaps*. Elan Carson.
4. Friedline, T., & West, S. (2015). Financial Education is not Enough: Millennials May Need Financial Capability to Demonstrate Healthier Financial Behaviors. *Journal of Family and Economic Issues*, 37(4), 649–671. <https://doi.org/10.1007/s10834-015-9475-y>
5. Heath, C., Luff, P., & Svensson, M. S. (2003). Technology and medical practice. *Sociology of Health and Illness*, 25(3), 75–96. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.00341>
6. Hershatter, A., & Epstein, M. (2010). Millennials and the World of Work: An Organization and Management Perspective. *Journal of Business and Psychology*, 25(2), 211–223. <https://doi.org/10.1007/s10869-010-9160-y>